

Masarykova univerzita v Brně
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky

Název práce:

***ZHODNOCENÍ VYUŽITÍ AFEKTIVNÍCH
STRATEGIÍ UČENÍ SE CIZÍMU JAZYKU***

Podtitul: Zpráva z výzkumu pro předmět Základy pedagogické metodologie

(Výzkumné šetření bylo prováděno v rámci fakultního projektu pro rok 2004 v kategorii B: **Strategie učení cizím jazykům jako východisko efektivního učení cizím jazykům** (deskriptivně-relační výzkumné šetření), hlavní řešitel: Mgr. et Mgr. Kateřina Vlčková (KpD PdF MU), č. projektu 21/04, č. zakázky 3020)

Zadala: Mgr. Mgr. Kateřina Vlčková
Vypracovaly: Kateřina Chudá, 104753
Brigita Kubiková, 105587
Barbora Mifková, 109153
Eva Smejkalová, 105099

Datum: 7.8.2004

OBSAH

Úvod	2
Výzkumné předpoklady.....	2
Metodologie výzkumu	2
Údaje o škole a třídách	3
Vyhodnocení	3
Závěr	6

ÚVOD

Tento výzkum byl zaměřen na strategie učení cizímu jazyku. Jeho úkolem bylo objasnit, jak žáci přistupují ke studiu cizích jazyků (dále jen CJ), jaké metody při tom používají, jakou úlohu při učení zaujímá učitel apod. Výzkum byl rozčleněn do sedmi částí, z nichž každá se zabývala specifickou strategií učení se CJ. Jednalo se o strategie paměťové, kognitivní, kompenzační, metakognitivní, afektivní a sociální. My jsme si ke zpracování zvolily část E, která se zabývá afektivními strategiemi. Obsahuje otázky zaměřené na způsoby relaxace a odreagování se žáků při studiu cizího jazyka.

VÝZKUMNÉ PŘEDPOKLADY

- 1. Žáci při studiu cizího jazyka nedostatečně využívají afektivní strategie.*
- 2. Chlapci používají afektivní strategie ve větší míře než dívky.*

METODOLOGIE VÝZKUMU

Naše výzkumné předpoklady jsme se snažily potvrdit na základě údajů sebraných ve třetích ročnících gymnázia v Bučovicích dne 26. května 2004. Na otázky odpovídalo celkem 52 studentů, z toho 28 dívek a 24 chlapců. Informace jsme získaly pomocí předem připravených dotazníků. Studenti volili odpovědi podle stanovené škály: 1-*nikdy, téměř nikdy*; 2-*občas, obvykle ne*; 3-*někdy, půl napůl*; 4-*často, obvykle ano*; 5-*vždy, téměř vždy*; N-*nevím, nedovedu posoudit*. Na vypracování dotazníku měli všichni jednu vyučovací hodinu (45 minut).

ÚDAJE O ŠKOLE A TŘÍDÁCH

Místo: Bučovice.

Typ školy: gymnázium.

Jazyky vyučované ve škole: angličtina, němčina, ruština a francouzština

Třídy: 3.A, Septima.

Počet žáků: 52.

Atmosféra ve třídě: žáci zpočátku spíše zdrženliví, avšak krátce po obdržení dotazníků se atmosféra ve třídě uvolňovala; po uplynutí doby stanovené k vyplnění dotazníků si mnoho žáků stěžovalo na nedostatek času; podle našeho názoru se žáci snažili přistupovat k vyplňování dotazníků zodpovědně.

Přístup vedení: velice vstřícný, bezproblémový.

VYHODNOCENÍ

Otázka č. 1 – Snažím se relaxovat/uvolnit se/odpočinout si vždy, když pociťuji úzkost, napětí či stres z používání CJ. Např. Smíchem, hudbou, napočítáním do deseti, parkrát se zhluboka nadechnu.

	1	2	3	4	5	N
Chlapci	9	4	6	2	3	-
Dívky	3	6	8	8	3	-
Celkem	12	10	14	10	6	-

Z tabulky je patrné, že chlapci na rozdíl od dívek vůbec nerelaxují a nesnaží se uvolňovat stres. Zato u dívek je zřejmá snaha relaxovat alespoň občas. Podle nás lze říci, že studenti se potřebují naučit více relaxovat a zbavovat se stresu, který obecně snižuje schopnost soustředit se na studium CJ.

Otázka č. 2 – Vytvářím si sebezpovzbuzující a motivující výroky, abych se snažil/a a dělal/a maximum v učení v CJ. Např. si říkávám: „To zvládnou!“, „Zlepšuji se, jsem šikovný/á.“, „To se mi moc povedlo.“

	1	2	3	4	5	N
Chlapci	8	7	4	4	1	-
Dívky	5	6	8	5	4	-
Celkem	13	13	12	9	5	-

Získané hodnoty ukazují, že se studenti dostatečně nemotivují, i když dívky vykazují větší snahu. To nás vede k názoru, že studenti mají nízkou sebedůvěru.

Otázka č. 3 – Dodávám si odvahy k přijetí rozumného rizika v učení CJ. Např. k odhadování významu slov nebo zkoušení mluvit, I když nejspíš budu dělat chyby nebo to může být špatně.

	1	2	3	4	5	N
Chlapci	1	7	6	4	5	1
Dívky	4	5	12	5	2	-
Celkem	5	12	18	9	7	1

Na tuto otázku odpovědělo „někdy“ výrazně více dívek než chlapců. Myslíme si, že zůstává otázkou, jestli je lepší, když 12 dívek (asi 43%) odpovědělo, že „někdy“ nebo 5 (20%) dotazovaných chlapců, že „vždy“.

Otázka č. 4 – Odměním se, když splním v učení jazyků, co jsem si předsevzal/a, nebo když mám dobré výsledky. Např. si po zkoušce či splnění DÚ dám čokoládu, dopřeji si odložené volno, koupím si něco pro radost, podívám se na film.

	1	2	3	4	5	N
Chlapci	16	3	2	1	2	-
Dívky	12	14	1	1	-	-
Celkem	28	17	3	2	2	-

Překvapivě se u většiny dotazovaných studentů objevila negativní odpověď, z čehož usuzujeme, že se neumí sami ohodnotit za dobré výsledky. Je možné, že za dostatečné považují ohodnocení/odměnění svého okolí (známka, pochvala od rodičů...).

Otázka č. 5 – Věnuji pozornost fyzickým či psychickým příznakům stresu, které by mohly nepříznivě ovlivnit mé učení jazyku a snažím se jim předcházet či je odstranit.

	1	2	3	4	5	N
Chlapci	9	7	5	1	2	-
Dívky	8	9	5	4	-	-
Celkem	17	26	10	5	2	-

Podle našeho názoru studenti nevěnují větší pozornost fyzickým či psychickým příznakům stresu, a tudíž se jim nesnaží předcházet ani je odstraňovat. Je však také možné, že stresem vůbec netrpí.

Otázka č. 6 – Zaznamenávám si pocity, postoje a/či své chování své chování týkající se učení jazyku a tak je kontroluji a snažím se je zlepšovat.

	1	2	3	4	5	N
Chlapci	16	3	4	1	-	-
Dívky	15	10	3	-	-	-
Celkem	31	13	7	1	-	-

Většina dívek a hochů si nezaznamenává své pocity a postoje a proto podle nás nemají po této stránce zpětnou vazbu na své chování při učení se jazyku a nemohou jej tak kontrolovat a zlepšovat.

Otázka č. 7 – Vedu si deník, kam si (mimo jiné) píši, jak mé učení jazyku probíhá, jak v něm postupuji a další důležité události a informace s jazykem související.

	1	2	3	4	5	N
Chlapci	22	1	-	1	-	-
Dívky	28	-	-	-	-	-
Celkem	50	1	-	1	-	-

Absolutní většina dotazovaných studentů si deník o studiu CJ nevede. Zdá se nám, že nevidí klady, které by jim takový deník mohl poskytnout.

Otázka č. 8 – Povídám si s někým (kamarádem, rodilým mluvčím, poradcem, učitelem) o svých pocitech, postojích, tendencích v chování, potřebách a/nebo problémech souvisejících s cizím jazykem a učením.

	1	2	3	4	5	N
Chlapci	19	2	2	1	-	-
Dívky	12	4	7	4	1	-
Celkem	31	6	9	5	1	-

Opět převažují záporné odpovědi jak u dívek tak u chlapců. Myslíme si, že takovýmto chováním se studenti omezují v možnostech dalšího osobního pokroku při učení se CJ. Domníváme se také, že by tyto odpovědi stály za hlubší rozbor. To však není záměrem tohoto výzkumu.

ZÁVĚR

Z námi sebraných dat obsažených v souhrnné tabulce a grafu (viz níže) pro část E vyplývá, že studenti využívali ponejvíce odpovědi „nikdy“ nebo „jen občas“, z čehož vyvozujeme závěr, že obecně nepoužívají afektivní strategie při učení se cizímu jazyku. Myslíme si, že tento závěr potvrzuje námi výše stanovený výzkumný předpoklad č. 1. Vzhledem k tomu, že odpověď „nikdy“ byla u chlapců využita na 52% a u dívek z cca 39% předpokládáme, že dívky využívají afektivních strategií o něco častěji než chlapci. Náš závěr však nepotvrzuje výše stanovený výzkumný předpoklad č.2. Tyto naše závěry by ovšem musely doložit již konkrétní statistické testy.

	1	2	3	4	5	N
Chlapci	100	27	29	15	14	1
Dívky	87	54	44	27	8	0
Celkem	187	81	73	42	22	1

